

پژوهشکده شورای نگهبان

اصول قانون اساسی

در پروتوکل نظرات شورای نگهبان

عنوان

اصل سی ام

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۱۳۵

تاریخ: ۱۳۹۳/۸/۲۶

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

اصول قانون اساسی در پرتو نظرات شورای نگهبان

اصل سی ام

تدوین:

محمد فتحی

ناظر علمی:

کاظم کوهی

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۱۳۵

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۸/۲۶

پژوهشکده شورای نگهبان

فهرست مطالب

- اصل سی‌ام ۲
- ۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی ۲
- ۱-۱- نظر شورای نگهبان در خصوص لایحه برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی جمهوری اسلامی ایران ۲
- ۱-۲- نظر شورای نگهبان در خصوص لایحه تشکیل شوراهای آموزش و پرورش در استان‌ها، شهرستان‌ها و مناطق کشور ۲
- ۱-۳- نظر شورای نگهبان در خصوص لایحه تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ۳
- ۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران ۵
- ۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان ۵
- ۳-۱- نظریه تفسیری شورای نگهبان در خصوص استعلام نخست وزیر و وزیر آموزش و پرورش ۵
- ۳-۲- نظریه تفسیری شورای نگهبان در خصوص استعلام دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی ۹
- ۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی ۱۰
- ۴-۱- نظریه در خصوص استعلام دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی ۱۰
- ۵- تذکرات ارشادی و قانونی شورای نگهبان ۱۱

اصل سیام

دولت موظف است وسایل آموزش و پرورش رایگان را برای همه ملت تا پایان دوره متوسطه فراهم سازد و وسایل تحصیلات عالی را تا سر حد خودکفایی کشور به طور رایگان گسترش دهد.

۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

۱-۱- نظر شماره ۱۶۵۲ مورخ ۱۳۶۸/۱۱/۵ شورای نگهبان در خصوص لایحه برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۸/۱۰/۱۹ مجلس شورای اسلامی:

۱-۱-۱- تبصره (۴۹)^۱ اولاً اگر به صورت دائمی باشد مغایر با اصل ۳۰ قانون اساسی است، ولی تقیید آن به مدت پنج سال (زمان اجرای برنامه اول) با توجه به وضع موجود اشکالی ندارد؛ ثانیاً در صورتی که هزینه‌ها از درآمدهای وصولی بیشتر باشد، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی است، مگر اینکه طریق تأمین آن از سوی مجلس شورای اسلامی پیش‌بینی گردد.

۱-۲- نظر شماره ۵۵۹۸ مورخ ۱۳۷۲/۹/۱۱ شورای نگهبان در خصوص لایحه تشکیل شوراهای آموزش و پرورش در استان‌ها، شهرستان‌ها و مناطق کشور مصوب ۱۳۷۲/۹/۳ مجلس شورای اسلامی:

۱-۲-۱- اطلاق بند (۲) ماده (۸)^۲ از این جهت که شامل اخذ وجوهی از مردم

۱. تبصره ۴۹- دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی می‌توانند دوره‌های شبانه و دوره‌های خاص، تأسیس و هزینه‌های سرانه شبانه را با تأیید وزارتین فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی حسب مورد از داوطلبان به تحصیل، وصول و وجوه حاصله را به خزانه‌داری کل واریز نمایند و همه ساله معادل آن را صرف هزینه‌های مربوطه دانشگاه نمایند.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۶۸/۱۱/۱۱ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

تبصره ۴۹- دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی می‌توانند در طول اجرای برنامه، دوره‌های شبانه و دوره‌های خاص، تأسیس و هزینه‌های سرانه شبانه را با تأیید وزارتین فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی حسب مورد از داوطلبان به تحصیل، وصول و وجوه حاصله را به خزانه‌داری کل واریز نمایند و معادل آن را از محل ردیفی که به همین منظور در بودجه سالیانه منظور می‌گردد، دریافت و صرف هزینه‌های مربوطه دانشگاه نمایند.

۲. ماده ۸- وظایف و اختیارات شورای شهرستان به شرح زیر است:

ولو به نحو اجبار می‌شود، خلاف اصل سی‌ام قانون اساسی شناخته شد.

۱-۲-۲- اطلاق بند (۱۲) ماده (۸)،^۱ به لحاظ اینکه حیثاً موجب الزام مردم به پرداخت وجوهی خواهد شد، مغایر اصل سی‌ام و در مواردی مغایر اصل پنجاه و یکم قانون اساسی شناخته شد.

۱-۳- نظر شماره ۸۰/۲۱/۳۲۰۰ مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۱۶ شورای نگهبان در خصوص لایحه تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۰/۲۳ کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی:

۱-۳-۱- با توجه به اینکه در بند (ب) ماده (۸۸)،^۲ مجوز اعمال تخفیف‌ها و

۲- تصویب ضوابط مالی مدارس، شامل کلیه دریافت‌ها و هزینه‌ها و سایر درآمدهای مردمی، با توجه به وضعیت اقتصادی اولیای هر مدرسه و کیفیت ارائه فعالیت‌های آموزشی و پرورشی. مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۲۶ مجلس به منظور رفع ایراد شورا: ماده ۸- وظایف و اختیارات شورای شهرستان به شرح زیر است:

۱- ...

۲- تصویب ضوابط مالی مدارس، شامل کلیه دریافت‌ها و هزینه‌ها و سایر درآمدهای مردمی، با توجه به کیفیت ارائه فعالیت‌های آموزشی و پرورشی. ۱. ماده ۸- وظایف و اختیارات شورای شهرستان به شرح زیر است:

۱- ...

۱۲- برنامه‌ریزی و اقدام جهت تهیه زمین و سایر امکانات لازم به منظور تأمین و تجهیز فضاهای آموزشی و پرورشی منطقه از طریق خودیاری اهالی و همکاری مؤسسات و سازمان‌های ذی‌صلاح دولتی و قانونی.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۲۶ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۸- وظایف و اختیارات شورای شهرستان به شرح زیر است:

۱- ...

۱۲- برنامه‌ریزی و اقدام جهت تهیه زمین و سایر امکانات لازم به منظور تأمین و تجهیز فضاهای آموزشی و پرورشی منطقه از طریق خودیاری اهالی و همکاری مؤسسات و سازمان‌های ذی‌صلاح دولتی و قانونی.

۱۳- ...

تبصره- دریافت کمک‌ها و خودیاری از اولیاء دانش‌آموزان و مردم در صورتی مجاز است که داوطلبانه پرداخت نمایند.

۴. ماده ۸۸- به منظور کاهش تدریجی اعتبارات هزینه‌ای کشور و منطقی نمودن حجم و اندازه دولت و بهبود ارائه خدمات به مردم و جلب مشارکت بخش غیردولتی به وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی مرتبط با بخش‌های تولیدی، زیربنایی و اجتماعی و همچنین وزارتخانه‌های آموزش و پرورش،

تسهیلات ویژه در خصوص فروش ساختمان‌های نیمه‌تمام و موجود در مناطق شهری و میزان اجاره‌بها و نحوه واگذاری ساختمان‌های مذکور بدون ضابطه مشخص و دقیق داده شده است و ممکن است در اثر عدم ضابطه ثروت‌های عمومی در مواردی برخلاف مصالح عامه مصرف شود؛ لذا اطلاق این بند مغایر اصل ۴۵ قانون اساسی شناخته شد. و در مواردی عدم ضابطه، موجب تضییع اموال بیت‌المال می‌گردد؛ اطلاق آن خلاف موازین شرع تشخیص داده شد. ضمناً چون حکم این ماده شامل مواردی می‌شود که وزارت آموزش و پرورش علی‌رغم اینکه امکان انجام فعالیت‌های مربوط به خود را دارد آن را به بخش غیردولتی واگذار نماید؛ لذا اطلاق این بند مغایر اصل ۳۰ قانون اساسی تشخیص داده شد. و چون بناها و اموال دولتی موضوع این بند،

فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان بهزیستی و سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای اجازه داده می‌شود بر اساس مقررات این ماده نسبت به انجام موارد زیر اقدام نمایند:
الف - ...

ب- ساختمان‌های نیمه‌تمام و موجود در مناطق شهری در هر یک از بخش‌های آموزش و پرورش عمومی، مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای، آموزش عالی، بهداشت، درمان، بهزیستی و فرهنگ و هنر، تربیت بدنی را به صورت اجاره یا اجاره به شرط تملیک یا فروش به متقاضیان واجد شرایط و در شرایط مساوی با اولویت کارکنان آن واحدها واگذار نموده و یا به فروش برسانند. میزان اجاره و نحوه واگذاری ساختمان‌های مذکور با توجه به موقعیت جغرافیایی و میزان تقاضا و برحسب نوع فعالیت با اعمال تخفیف‌ها و تسهیلات ویژه به نحوی که موجبات تحقق مفاد این ماده فراهم گردد، تعیین می‌شود.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۸۸- در اجرای وظایف اجتماعی دولت به ویژه تکالیف مذکور در اصول بیست و نهم (۲۹) و سی‌ام (۳۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور منطقی نمودن حجم و اندازه دولت و کاهش تدریجی اعتبارات هزینه‌ای و بهبود ارائه خدمات به مردم و جلب مشارکت بخش غیردولتی و توسعه اشتغال و صرف بودجه و درآمدهای عمومی با رعایت اصول سوم (۳)، بیست و نهم (۲۹) و سی‌ام (۳۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و مصالح عامه، وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی که عهده‌دار ارائه خدمات اجتماعی، فرهنگی، خدماتی و رفاهی از قبیل آموزش فنی و حرفه‌ای، آموزش عمومی، تربیت بدنی، درمان، توانبخشی، نگهداری از سالمندان، معلولین و کودکان بی‌سرپرست، کتابخانه‌های عمومی، مراکز فرهنگی و هنری، خدمات شهری و روستایی، ایرانگردی و جهانگردی می‌باشند مجازند برای توسعه کمی و کیفی خدمات خود و کاهش حجم تصدی‌های دولت بر اساس مقررات و ضوابط این ماده اقدامات ذیل را انجام دهند:

الف - ...

ب- ارائه خدمات موضوع این ماده توسط بخش غیردولتی به سه روش خرید خدمات از بخش غیردولتی، مشارکت با بخش غیردولتی و واگذاری مدیریت بخش غیردولتی انجام می‌شود.

شامل نفیاس ملی نیز می‌شود، اطلاق آن مغایر اصل ۸۳ قانون اساسی شناخته شد.

۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اسانامه‌های مصوب هیئت وزیران

۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان

۳-۱- نظریه تفسیری شماره ۱۵۴۳ مورخ ۱۳۶۳/۵/۱۷ شورای نگهبان در خصوص

استعلام نخست وزیر و وزیر آموزش و پرورش:

شماره: ۱۰۳۰۳/م ن

تاریخ: ۱۳۶۲/۱۰/۲۹

شورای محترم نگهبان قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران بدین وسیله به استحضار می‌رساند دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور قبل از اجرای مقررات مربوط به آموزش رایگان، بر اساس مصوبات وزرات علوم و آموزش عالی (سابق) سالیانه مبلغی در حدود (۸/۵۰۰) ریال الی (۱۲/۰۰۰) ریال برای دانشگاه‌های دولتی و رقمی در حدود (۴۱/۰۰۰) ریال برای مؤسسات آموزش عالی غیردولتی به عنوان شهریه، متناسب با رشته و دوره تحصیلی از دانشجویان خود دریافت می‌نمودند.

در مردادماه سال ۱۳۵۳ با تصویب قانون «تأمین وسایل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی»، تحصیلات در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور مجانی اعلام گردید و به موجب ماده (۷) همین قانون بهره‌مندان از آموزش رایگان مکلف شدند معادل دو برابر مدتی که از تحصیلات رایگان استفاده نموده‌اند، در صورت نیاز دولت در رشته متناسب با تحصیلات خود در دستگاه‌های دولتی و یا به معرفی دولت در دستگاه‌های خصوصی در کشور خدمت نمایند و در صورت استنکاف از انجام تمام و یا قسمتی از خدمات مذکور باید هزینه تحصیلات رایگان را به تناسب مدتی که خدمت نکرده‌اند، به دولت بپردازند. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران لایحه قانونی مذکور در شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ۱۳۵۸/۷/۲۶ بررسی و ماده (۷) قانون مذکور اصلاح و مدت تعهد فارغ‌التحصیلان بهره‌مند از آموزش رایگان به میزان مدت بهره‌مندی از آموزش رایگان به ازای هر سال بهره‌مندی یک سال اصلاح گردید که تاکنون نیز ملاک عمل بوده است و در حال حاضر نیز به همین نحو عمل می‌گردد.

در جهت اجرای این قانون و به موجب مواد (۴) و (۱۰) همین قانون، دانشگاه‌ها در هر نیمسال تحصیلی فهرست اسامی و مشخصات تحصیلی و سجلی فارغ‌التحصیلان بهره‌مند از آموزش رایگان را به تفکیک رشته تحصیلی و با قید مدت تعهد آنان به وزارت فرهنگ و آموزش عالی ارسال می‌دارند تا از طریق سازمان امور اداری و استخدامی کشور نسبت به کاربایی آنان اقدام گردد و در همین مورد صراحتاً اعلام گردیده است چنانچه فارغ‌التحصیلان مشمول ماده (۷) تمام و یا قسمتی از خدمت مذکور در ماده (۷) این قانون را انجام نداده باشند، باید هزینه تحصیلات خود اعم از شهریه و کمک‌های دریافتی را به طور کامل یا به تناسب عدم انجام خدمت مقرر نقداً از طریق وزارت فرهنگ و آموزش عالی به خزانه دولت پرداخت نمایند.

لذا بر همین اساس در سال ۱۳۵۴ کمیته‌ای به منظور بررسی و تعیین هزینه تحصیلی سرانه دانشجویان در گروه‌ها و رشته‌های مختلف تحصیلی تشکیل و هزینه شهریه سالانه دوره‌های مختلف تحصیلی را مشخص و به عنوان ملاک میزان شهریه طی بخشنامه‌های شماره ۱۰۶/۲۶۶ مورخ ۱۳۵۴/۴/۸ و شماره ۱۰۶/۶۵۱ مورخ ۱۳۵۵/۳/۱۹ به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی اعلام گردید در صورتی که دانشجویان مایل به استفاده از مزایای آموزش رایگان نباشند و یا قبل از انجام خدمت مقرر تعهد خدمتی خود را لغو نمایند، نسبت به پرداخت هزینه شهریه خود اقدام نمایند و در همین رابطه از دانشجویان و فارغ‌التحصیلان بهره‌مند از آموزش رایگان که قبل از انجام تعهد مذکور قصد بازپرداخت هزینه شهریه به منظور لغو تعهد و دریافت مدرک تحصیلی خود را داشته‌اند، در خلال سالهای ۱۳۵۶ الی ۱۳۶۱ مبلغ ۷۳/۰۷۲/۹۹۱ ریال اخذ گردید و به حساب خزانه‌داری کل واریز شده است.

اکنون که براساس اصل سیام قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که اشعار می‌دارد: «دولت موظف است وسایل آموزش و پرورش رایگان را برای همه ملت تا پایان دوره متوسطه فراهم سازد و وسایل تحصیلات عالی را تا سر حد خودکفایی کشور به طور رایگان گسترش دهد».

خواهشمند است پاسخ سئوالات ذیل را با توجه به تفسیر اصل سیام قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران اعلام فرمایند تا جهت اجراء به واحدهای ذی‌ربط ابلاغ گردد:

۱- آیا لایحه قانونی تأمین وسایل و امکانات تحصیل اطفال و نوجوانان ایرانی مصوب سال ۱۳۵۸ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران که مؤخر به تصویب قانون

اساسی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد، کماکان به قوت خود باقی است و از اختیار قانونی جهت اجراء برخوردار می‌باشد. بدیهی است با اعلام پاسخ به سؤال فوق، نحوه برخورد با افرادی که حاضر به سپردن تعهد خدمت پس از فراغت از تحصیل در قبال مدت استفاده از آموزش رایگان نیستند، مشخص خواهد شد.

۲- آیا مجوزی جهت اخذ وجه از افرادی که دارای تمکن مالی جهت پرداخت مبلغی به عنوان شهریه و یا کمک به دانشگاه می‌باشند، وجود دارد؟ آیا تصویب چنین مقرراتی خلاف قانون اساسی تلقی خواهد شد؟

۳- مسکوت بودن موضوع شهریه دانشجویان اتباع خارج که در دانشگاه‌های داخل کشور تحصیل می‌نمایند، در قانون اساسی جمهوری اسلامی با توجه به این نکته که امکان اخذ تعهد خدمت پس از فراغت از تحصیل از نامبردگان موجود نیست و همچنین به علت ضعف مالی بسیار شدید گروهی از این دانشجویان آیا:

الف- اخذ شهریه از دانشجویان اتباع خارج کدامیک از وجوه: الزامی، مجاز، و یا ممنوع را دارا می‌باشند؟

ب- در صورت الزامی بودن اخذ شهریه از دانشجویان اتباع خارج در خصوص آن عده از آنان که از بضاعت مالی لازم برخوردار نیستند، به چه نحو می‌توان عمل نمود؟

۴- در مورد معاودین عراقی که براساس مصوبه هیئت دولت جمهوری اسلامی ایران در دانشگاه‌های داخل کشور مشغول تحصیل می‌گردند، با توجه به بازگشت نامبردگان به کشور عراق پس از پیروزی هر چه سریع‌تر رزمندگان اسلام و نیز با توجه به وضعیت اخراج نامبردگان از عراق به چه نحو می‌توان اقدام نمود؟

میرحسین موسوی

نخست وزیر دولت جمهوری اسلامی ایران

آقای پرورش وزیر وقت آموزش و پرورش نیز در همین رابطه نامه‌ای به شورای نگهبان ارسال داشته‌اند که به این شرح می‌باشد:

شماره: ۱۰۹۰۷

تاریخ: ۱۳۶۲/۹/۳

دفتر شورای محترم نگهبان قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
محترماً به استحضار می‌رساند، نظر به اینکه در اجرای طرح اصل سی‌ام قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به خصوص در تعیین مصادیق (وسایل آموزش و

پرورش رایگان و شمول یا عدم شمول رایگان بودن کارنامه و گواهی نامه تحصیلی مقاطع تحصیلی (ابتدایی - راهنمایی تحصیلی - متوسطه - هنرستان ها و مراکز تربیت معلم) نظرات متفاوتی در وزارت آموزش و پرورش و سایر سازمان ها به وجود آمده است، لذا تقاضا می شود موضوع به شورای محترم نگهبان قانون اساسی تسلیم و عنداللزوم با تعیین وقت نمایندگان این وزارتخانه را برای اداء توضیح دعوت فرمایند تا اشکال موجود رفع گردد.

لزوماً مختصری از توضیح و توجیهاات مربوط به مطلب را ذیلاً به عرض می رساند:
وسایل آموزش و پرورش با توجه به گستردگی و تنوع دروس و رشته های موجود می تواند به کلیه ابزار و آلات و تجهیزاتی که برای آموزش و پرورش آن دروس به کار گرفته می شود، اطلاق گردد. در این صورت کتاب های درسی و نوشت افزار و وسایل نقاشی و رسم و ابزار لازم برای تهیه نمونه و مدل در رشته های فنی نیز شمول تعریف خواهد بود و لباس ورزش و کفش و توپ و ... نیز که از وسایل اولیه پرورش می باشد، در نظر بالا باید به طور رایگان در اختیار دانش آموزان قرار گیرد.

البته در رشته های فنی و آموزش فنون مختلف، ابزار اولیه که برای ارائه آموزش کلی ضرورت دارد، از طرف هنرستان تهیه و در اختیار هنرآموزان و دانش آموزان قرار می گیرد، لکن برای کسب مهارت بیشتر و انجام تمرین های مکرر و ذوق آزمایی های افزون بر آنچه در برنامه های مصوب آموزش و پرورش قرار دارد، دانش آموز خود وسایل و ابزار لازم را تهیه می نماید.

کارنامه و گواهی نامه های مؤید تحصیلات نیز با ترتیب و کیفیتی که مرسوم است، نباید از بودجه دولت تهیه شود.

تقاضا می شود با عنایت به اصل سیام قانون اساسی، دایره شمول عبارت وسایل آموزش و پرورش رایگان را تفسیر و ابلاغ فرمایند.

سید اکبر پرورش

وزیر آموزش و پرورش

شماره: ۱۵۴۳

تاریخ: ۱۳۶۳/۵/۱۷

جناب آقای میرحسین موسوی

نخست وزیر محترم جمهوری اسلامی ایران

عطف به نامه شماره ۱۰۳۰۳/م ن مورخ ۱۳۶۲/۱۰/۲۹، موضوع سؤالات در جلسه شورای نگهبان مطرح و مورد بحث و بررسی قرار گرفت و نظر اکثریت اعضاء به شرح ذیل اعلام می‌گردد:

«اصل ۳۰ قانون اساسی و بعضی اصول مشابه آن مسیر سیاست کلی نظام را تعیین می‌نماید و مقصود این است که دولت امکاناتی را که در اختیار دارد، در کل رشته‌هایی که در قانون اساسی پیشنهاد شده، به طور متعادل طبق قانون توزیع نماید، بنابراین آموزش رایگان در حد امکان کلاً یا بعضاً باید فراهم شود. و با عدم امکانات کلی دولت با رعایت اولویت‌ها مثل ترجیح مستضعفان و مستعدان بر دیگران اقدام می‌نماید. لازم به تذکر است که مستفاد از اصل ۳۰ قانون اساسی دولتی بودن آموزش و ممنوعیت تأسیس مدارس و دانشگاه‌های ملی به موجب قوانین عادی نمی‌باشد. علی‌هذا مادام که دولت از امکانات فراهم کردن وسایل آموزش رایگان برخوردار نیست، عمل به مصوبه شورای انقلاب مغایر با قانون اساسی نمی‌باشد.»

دبیر شورای نگهبان

لطف‌الله صافی

رونوشت: جناب آقای پرورش وزیر محترم آموزش و پرورش، عطف به نامه شماره ۱۰۹۰۷ مورخ ۱۳۶۲/۹/۳

۳-۲- نظریه تفسیری شماره ۵۵۷۸ مورخ ۱۳۶۵/۲/۱۶ شورای نگهبان در خصوص استعلام دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی:

شماره: ۵۷۵۰/د ش

تاریخ: ۱۳۶۴/۱۲/۱

شورای محترم نگهبان

سلام علیکم

محترماً به استحضار می‌رساند، شورای عالی انقلاب فرهنگی در طی مذاکرات جلسات اخیر در مورد دریافت شهریه از دانشجویانی که استطاعت پرداخت دارند علی‌الاصول نظر مساعد داشته است، ولی نظر به اینکه موضوع در رابطه با اصل سی‌ام قانون اساسی جمهوری اسلامی می‌باشد، لذا در جلسه مورخ ۶۴/۱۱/۲۹ شورای عالی مقرر گردیده است که قبل از اخذ تصمیم در این مورد، نظر آن شورای محترم استفسار گردد. متمنی است پاسخ لازم عنایت فرمایند.

با آرزوی توفیقات الهی
دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی
دکتر سید محمدرضا هاشمی گلپایگانی

شماره: ۵۵۷۸

تاریخ: ۱۳۶۵/۲/۱۶

شورای عالی انقلاب فرهنگی

عطف به نامه شماره ۵۷۵۰/د ش مورخ ۱۳۶۴/۱۲/۱، موضوع در جلسه شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و نظر شورا به شرح ذیل اظهار می‌گردد:
«با توجه به اینکه از اصل ۳۰ قانون اساسی دولتی بودن آموزش و پرورش و ممنوعیت تأسیس مدارس و دانشگاه‌های ملی استفاده نمی‌شود، چنانچه تأسیس مدارس و آموزشگاه‌های ملی در کشور آزاد اعلام شود، اضطرار دولت به دریافت شهریه مرتفع می‌گردد، و چنانچه با تأسیس مدارس ملی رفع اضطرار نشود، تفسیر قانون اساسی قابل بررسی خواهد بود.»

دبیر شورای نگهبان

لطف‌الله صافی

۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی

۴-۱- نظریه شماره ۱۰۸۳۳/۲۱/۱۳۶۹ مورخ ۱۳۶۹/۸/۱۷ در خصوص استعلام دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی:

شماره: ۲۱۱۸/د ش

تاریخ: ۱۳۶۹/۷/۱۰

شورای محترم نگهبان

سلام علیکم

محترماً به استحضار می‌رساند، ریاست محترم شورای عالی مقرر فرمودند قبل از اخذ تصمیم در مورد دریافت شهریه از دانشجویانی که استطاعت پرداخت دارند نظر شورای محترم نگهبان در زمینه سؤال زیر رسماً استفسار گردد.

طبق نامه شماره ۵۵۷۸ مورخ ۱۳۶۵/۲/۱۶، نظر شورای محترم نگهبان در مورد

دریافت شهریه به شرح ذیل ارائه گردیده است:

«با توجه به اینکه از اصل ۳۰ قانون اساسی دولتی بودن آموزش و پرورش و ممنوعیت تأسیس مدارس و دانشگاه‌های ملی استفاده نمی‌شود، چنانچه تأسیس مدارس و آموزشگاه‌های ملی در کشور آزاد اعلام شود، اضطراب دولت به دریافت شهریه مرتفع می‌گردد، و چنانچه با تأسیس مدارس ملی رفع اضطراب نشود، تفسیر قانون اساسی قابل بررسی خواهد بود.»

با توجه به این اظهار و در نظر گرفتن اینکه پس از گذشت چند سال و دایر شدن مراکز آموزش عالی غیردولتی و غیر انتفاعی همچون دانشگاه آزاد اسلامی اضطراب دولت به دریافت شهریه مرتفع نشده و طبق آیین‌نامه پیشنهادی پیوست، وزارت فرهنگ و آموزش عالی درخواست تصویب «طرح تأمین بخشی از هزینه تحصیلی دانشجویان از طریق وام بانکی» را دارد، سؤال این است که تفسیر قانون اساسی در شرایط فعلی در این مورد چه بوده و پاسخ شورای محترم نگهبان در زمینه سؤال مطرح شده چیست؟! قبلاً از بذل عنایتی که می‌فرمایید سپاسگزاریم.

با آرزوی توفیقات الهی

دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی

دکتر سید محمدرضا هاشمی گلپایگانی

شماره: ۱۳۶۹/۲۱/۱۰۸۳۳

تاریخ: ۱۳۶۹/۸/۱۷

دبیر محترم شورای عالی انقلاب فرهنگی

عطف به نامه شماره ۲۱۱۸/د ش مورخ ۶۹/۷/۱۰:

در خصوص اخذ شهریه از دانشجویانی که استطاعت پرداخت دارند موضوع در جلسه شورای نگهبان مطرح و مورد بحث قرار گرفت، «در حال حاضر نظر تفسیری روشنی که بتوان ارائه داد بدست نیامد، چنانچه دولت لایحه‌ای در این خصوص تهیه نمود و به تصویب مجلس رسید آنگاه اظهار نظر خواهد شد.»

قائم‌مقام دبیر شورای نگهبان

حسین مهرپور

۵- تذکره‌های ارشادی و قانونی شورای نگهبان

امام خمینی (ره):

وازشورای محترم نکهبان می خواهم و توصیه می کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود
را ایا و تحت تاثیر بیج قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون بیج ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد
قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir